
נספחים

פרסומים

סקרים

מרק רוזנברג, שכר והכנסה מעבודה לפי יישוב ומשתנים כלכליים שונים 2019, סקר מס' 319, דצמבר 2021

סקר זה מציג נתונים על שכר והכנסה לפני מס, על תעסוקה ועל מעמד בעבודה לפי משתני דמוגרפיה וכלכלה שונים, לשנת 2019. הוא עוסק באוכלוסיות העובדים השכירים והעובדים העצמאיים המבוטחים במוסד לביטוח לאומי וכולל מידע לפי עשירונים ומדד אי-שוויון בהכנסות מעבודה לפי יישוב.

ב-2019 היו רשומים בקובצי הביטוח הלאומי כ-4.08 מיליון עובדים שכירים שונים שקיבלו שכר בעבור חודש אחד לפחות, כ-370.2 אלף בהם היו עצמאים וכ-147 אלף היו גם שכירים וגם עצמאים. השכר הממוצע לחודש עבודה של שכירים היה ב-2019 11,487 ש"ח, עלייה נומינלית של 3.1% לעומת 2018. השכר הממוצע לחודש בשנה של השכירים היה 9,745 ש"ח – 84.8% מהשכר הממוצע לחודש עבודה. שכר הגברים לחודש עבודה היה 13,664 ש"ח ושל נשים 9,281 ש"ח – שהם 67.9% מהשכר הממוצע של הגברים.

בשנת 2019 היתה הכנסתם הממוצעת של עצמאים לחודש בשנה 10,946 ש"ח – כ-9% יותר מהשכר הממוצע המקביל לשכירים. ההכנסה הגבוהה ביותר בקרב העצמאים היתה בשמית (18,488 ש"ח) ובלהבים (17,340 ש"ח), והנמוכה ביותר באבו תלול (4,096 ש"ח) ועמנואל (5,173 ש"ח).

נועם דמרי, חברות בקופת חולים 2020, סקר מס' 320, דצמבר 2021

הפרסום מציג נתונים סטטיסטיים על חברות בקופות החולים בשנת 2020 - השינויים שחלו בחברות בקופות החולים והתפלגות המבוטחים לפי משתני דמוגרפיה וכלכלה שונים ולפי יישובים. הנתונים מתבססים על קובץ הבריאות המנוהל בידי המוסד לביטוח לאומי והמשמש מקור הרישום הבלבדי של כלל תושבי ישראל החברים בקופות החולים.

בסוף שנת 2020 היו מבוטחים בקופות החולים כ-9.08 מיליון איש – גידול של 1.6% לעומת השנה הקודמת. 51.6% בהם היו מבוטחים בקופת חולים כללית, 26.8% בקופת חולים מכבי, 13.8% בקופת חולים מאוחדת ו-7.8% בקופת חולים לאומית. בסך הכל גדל מספר המבוטחים ב-140.7 אלף לעומת שנת 2019.

295,194 מבוטחים חדשים נרשמו ב-2020 באחת מקופות החולים: 47.4% מהם בקופת חולים כללית, שיעור הנמוך ממשקלה של הקופה בכלל המבוטחים, לעומת 30.3% שהצטרפו למכבי ו-14.8% שהצטרפו למאוחדת – שיעורים הגבוהים ממשקלן של הקופות בכלל המבוטחים.

193,179 מבוטחים (2.1% מסך המבוטחים) עברו במהלך 2020 לקופה אחרת, ירידה של כ-3% במספר המעברים לעומת 2019. בעקבות המעברים הפסידה קופת חולים כללית 53 מבוטחים, מאוחדת הפסידה 9,033 מבוטחים וקופת חולים לאומית הפסידה 19,152 מבוטחים. לקופת חולים מכבי נוספו בשנת 2020 כ-28 אלף מבוטחים. מבחינת מאפייני ההכנסה, נמצא כי בקופת החולים מכבי מבוטחת האוכלוסייה בעלת ההכנסה הגבוהה ביותר, ואילו בלאומית האוכלוסייה בעלת הכנסה נמוכה יותר.

הנתונים לפי צורת יישוב מעידים על הבדלים ניכרים בהתפלגות המבוטחים בין היישובים השונים. ביישובים הקטנים חלקה של הכללית גבוה בהשוואה לחלקה ביישובים גדולים יותר, ואילו בערים הגדולות (חוץ מירושלים) חלקה של קופת החולים מכבי גבוה – כ-36%-39% לעומת כ-20%-25% ביישובים הקטנים.

מחקרים לדיון

יוון כהן, יצחק הברפלד, סיגל אלון, אורן הלר ומירי אנדבלד, פערי השכלה והכנסה בדור השני והשלישי בין יהודים/יות ממוצא מזרחי, אשכנזי ומעורב (באנגלית), מחקר מס' 135, יוני 2021

המחקר בוחן האם הפערים בהשכלה אקדמית ובהכנסה מעבודה בין אשכנזים ומזרחים בני הדור השני (ילידי ישראל להורים ילידי חו"ל), הצטמצמו בדור השלישי, כלומר בקרב ילידי ישראל שהוריהם גם הם ילידי הארץ אך הסבים או הסבתות שלהם נולדו בחו"ל. כיום יותר ממחצית ילידי ישראל היהודים (בכל הגילים) שייכים לדור השלישי. הם מוגדרים כבעלי "מוצא ישראלי" בפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ואין אפשרות לדעת אם מוצאם הוא מאסיה-אפריקה (מזרחים) או מאירופה-אמריקה (אשכנזים).

אוכלוסיית המחקר היא יהודים ילידי ישראל בני 25-43 בשנת 2018 (ילידי 1993-1975). במחקר נעשה שימוש בנתונים מנהליים שמקורם במוסד לביטוח לאומי ושאוחדו עם נתוני מס הכנסה ומרשם התושבים. בקובץ הנתונים שנבנה לצורך המחקר מידע על מספר שנות הלימוד של הנחקרים במוסדות להשכלה גבוהה ועל הכנסה מעבודה, וכך מידע על ארץ הלידה של הוריהם

ושל הסבים והסבתות שלהם – המאפשר לסווג את הנחקרים כמזרחים, אשכנזים או מעורבים. המדגם כולל כמעט את כל האוכלוסייה בקבוצת הגיל הרלוונטית.

הממצאים מורים שהפער בהשכלה בין מזרחים לאשכנזים עלה בדור השלישי בהשוואה לדור השני. המאמר מציג את הפערים לפי מין ומראה ששיעור בעלי התואר אקדמי בקרב הנשים גבוה יותר מאשר בקרב גברים, והגידול בפער האתני בין הדור השני לשלישי קטן יותר אצלן בהשוואה לגברים. בדומה למחקרים קודמים נמצא שבעלי מוצא אתני מעורב דומים מאוד לאשכנזים מבחינת השכלה גבוהה והכנסה מעבודה.

מרק רוזנברג, איל ארגוב, קובי ברוידא, אדית זנד ועודד כהן. ניתוח היקף העסקים שצמצמו את מצבת העובדים שלהם בתקופת הקורונה. מחקר מס' 136, יוני 2021

הפרסום מציג עבודה משותפת לביטוח הלאומי ולבנק ישראל שבה נבחנו עסקים שצמצמו במידה ניכרת את מצבת העובדים במהלך משבר הקורונה. במחקר נעשה שימוש בדיווחים שמעבירים המעסיקים לביטוח הלאומי מדי חודש בחודשו.

בדצמבר 2020 כ-20% מן המעסיקים הרשומים (כ-56 אלף) לא העסיקו שכירים כלל לעומת 13% ב-2019 (כ-38 אלף מעסיקים). גידול זה מוסבר בעיקר בשל מגבלות התנועה וההעסקה שהוטלו על המשק באותה התקופה בשל מגפת הקורונה (הסגרים בחודשים מרץ, אפריל ואוקטובר). כך, מספר המעסיקים שהחלו לא להעסיק עובדים ברצף, עלה פי שלושה ממספרם ב-2019.

182 אלף משרות נגרעו ממצבת העובדים של המעסיקים שלא הועסקו כלל בשנת 2020, שהן 5% מסך משרות השכיר במשק בתחילת השנה, לעומת כ-123 אלף משרות ב-2019 עלייה של 1.6 נקודות אחוז.

על פי אומדן שנבנה לשיעור המשוקלל של מעסיקים לא-פעילים, המביא בחשבון גם את ההסתברות בעתיד להפסקת פעילות על ידי מעסיקים שצמצמו את מצבת השכירים שלהם בשיעורים נמוכים מ-100%, שיעורם של המעסיקים הלא-פעילים בקרב המדווחים עלה במהלך תקופת הקורונה, כך שבדצמבר 2020 הוא היה כ-22% לעומת 15% בדצמבר 2019.

נטליה גיטלסון ומרק רוזנברג. תעסוקה ושכר של אנשים עם מוגבלות בישראל – 2019. מחקר מס' 137, אוקטובר 2021

מחקר זה עוסק באנשים עם מוגבלות בני 18 ועד גיל פרישה המוכרים לביטוח הלאומי – מצבם בשוק העבודה ב-2019 בהיבטים של תעסוקה ושכר, בהשוואה לאנשים ללא מוגבלות. נבדק גם מצבם בשנת 2020, שהיתה ייחודית מאוד בשוק העבודה בשל נגיף הקורונה.

לצורך המחקר נאספו נתונים של תושבי ישראל שהיו בדצמבר 2019 בני 18 עד גיל פרישה ומהם נבחרו אנשים עם נכות רפואית של 20% ויותר. לקובץ הנתונים צורף מידע על הפרט, למשל מאפייני דמוגרפיה (מין, גיל, מצב משפחתי ומספר ילדים) ומאפייני תעסוקה (הכנסה מעבודה שכירה או עצמאית, לרבות מעבודה במשקי בית פרטיים).

מהמחקר עולה כי שיעור התעסוקה של אנשים עם מוגבלות נמוך בכ-31.1 נקודות אחוז בהשוואה לכלל האוכלוסייה בגילים אלה: 53.4% לעומת 84.6% בהתאמה. הפערים הגדולים ביותר בשיעורי התעסוקה נמצאו בין גברים לנשים, ערבים/יות לעומת יהודים/יות, בני 55-66 לעומת קבוצות גיל אחרות, רווקים לעומת נשואים ואחרים, ואנשים ללא ילדים לעומת עם ילדים. ההכנסה הממוצעת מעבודה של אנשים עם מוגבלות מהווה כ-71.4% מההכנסה של האנשים ללא מוגבלות. הפערים הגדולים ביותר בהכנסה הממוצעת נמצאו בקרב נשים לעומת גברים, יהודים/ות לא חרדים/ות לעומת קבוצות אחרות, בני 45-54 לעומת קבוצות גיל אחרות, ורווקים לעומת נשואים ואחרים.

אורן הלר ומירי אנדבלד, זקיפת רכיבי הכנסה חסרים בנתונים המנהליים, מחקר מס' 138, אוקטובר 2021

בשנים האחרונות הביטוח הלאומי מחשב את מדדי העוני והאי-שוויון לא רק על-פי סקרי משפחות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אלא גם על בסיס הנתונים המנהליים שברשותו. אף שנתונים אלה מקיפים את כלל האוכלוסייה ואין בהם הטיה של מדגמים, חסרים בהם רכיבי הכנסה כמו הכנסה מהון ומתמיכות שמקורן לא בביטוח הלאומי. כדי להשלים את המידע החסר המחקר מציג זקיפה של הרכיבים החסרים באמצעות מידע מסקרי הלמ"ס על בסיס המאפיינים של משקי הבית שנמצאים בשני מקורות הנתונים ("matching").

המחקר מתאר את השיקולים בבחירת דרך החישוב המתאימה ביותר כדי להגיע לתוצאות מיטביות. הממצאים מראים שלאחר הפעלת הזקיפה של הכנסות חסרות, הממצאים קרובים יותר לאלה המתבססים על סקרי משפחות ומאפשרים לשפר את אומדני העוני והאי-שוויון המופקים מהנתונים המנהליים. אומדנים אלה יעודכנו וישופרו באופן שוטף ככל שיידרש.